

GAZETA TRANSILVÂNIEI

PROPRIETARĂ-ASOCIAȚIUNEA „ASTRA” BRAȘOV
Ieșire de două ori pe săptămână prin îngrijirea
comitet de redacție.
Atelierile tipografiei „Astra” TF 1102.
Pagini 4-6-8 Lei 3.

STEAG RIDICAT LA
1838
GILBARIȚIU ȘI SFINȚIT DE LUPTLE PURTATE SUB CUTELE LUI
DE ATAȚIA URMAȘI, ÎN FRUNTE CU MUREȘENII

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BRAȘOV.
B-dul REGELE FERDINAND Nr. 12 Tf. 1513
Abonamentul anual lei 300. Autorități și Societăți lei 60
Anunțuri și reclame după tarif.

Nr 2 Inreg. Trib. Brașov S. II No. G. II. 71/942

Miercuri 5 Ianuarie 1944

Anul 107

Cocoș de munte

Unire „necondiționată”

După „anul blestemului”,

Anul Unirii.

de S. Mehedinși

Prof. universitar și membru al
„Academiei Române”

Urmând cu întârziere îndemnul
Gazetei (în toată România e o sin-
gură „Gazetă”, după cum în tot im-
periul roman era o singură *Urbs*),
dați-mi voie să pun o întrebare:

Care e acuma cea dintâi dato-
rie a tuturor Românilor?

Tare aș vrea să răspundă mai
întâi alții. Dar, nefiind vreme de
așteptat, să mi se îngăduie a spune
ce mă duce mintea pe mine.

Cugetul mă poartă spre anii
1914—1916, când ne pregăteam, dragă
Doamne, de războiu, dar în mijlo-
cul celei mai grozave dihonii in-
terne; apoi îmi vin înaintea ochilor
anii de jertfă 1916—1919, însoțiți și
aceia de cele mai slute împărecheri
politice. Urișenia acelor impreju-
rări am povestit-o la „Academia
Română”, îndată ce s'a încheiat pa-
cea, ca să slujească de învățătură
urmașilor. (După câte știu, nimeni
n'a putut clinți un cuvânt din acea
mărturisire făcută în fața celei mai
înalte instituții de cultură a țării).

Fusese atunci Statul român, și
chiar Neamul întreg, la două degete
de prăpastie. Ne-a scăpat de răs-
turnarea dinastiei și de ruperea
țării în două, numai înțelepciunea
și exemplara cinste a lui Maiorescu.
Un om cuminte poate mântui o
țară întreagă, după cum un năuc o
poate duce la pieire.

Din cele văzute la noi, apoi în
două țări fără războiu, unde o re-
centă însărcinare mi-a dat ocazia
să observ lucruri foarte instructive,
îmi dau seama că oamenii nu se
folosesc destul nici de propria lor
pățanie, necum de experiența al-
tora. Se izbesc cu capul de pragul
de sus, și tot nu-l văd pe cel de jos.

Spațiul îngust al Gazetei nu-mi
dă putința să înșir tot ce-aș vrea.
Mă opresc deci la concluzie:

Anul 1944 va fi hotărâtor pentru
mulți, dar mai ales pentru Neamul și
Statul românesc.

1940 a fost anul rușinii și al
durerii; 1944 poate fi anul Învierii.
Însă cu două condiții:

Dacă Europa, „continent de
mici națiuni” (cum recunoaște *Sun-
day Observer*, care mărturisește că
„chiar Marea Britanie cuprinde o na-
țiune mică, față de colosul rusesc,
chinez și american), dacă Europa
aceasta ruinată chiar de Europeni,
își va băga mințile în cap, măcar
în ceasul al doisprezecelea.

A doua condiție ne privește
pe noi Români: Dacă vom avea des-
tulă judecată, să rămânem bloc, adică
în cea mai strânsă unire până în clipa
din urmă. Pățania țărilor care în
timpul războiului s'au rupt în bu-
căți și bucățele, până ce nu s'a mai

Adevărate solii culturale și naționale

de Ion Berciu

Cotidianul îmbăcsit cu tot felul de
necazuri și de molime ne împiedecă să
cunoaștem unele fapte demne de laudă,
care răsfrâng raze de mândrie asupra
întregii națiuni.

Este vorba de conferințele și ex-
pozițiile făcute de ambasadorii noștri
culturali în diferite țări și în țările
neutre în deosebi, fiindcă aproape
numai în aceste oaze, ferite de groză-
viile zeului Ares, se poate judeca
deschis și se pot cunoaște obiectiv
anumite probleme de ordin național.

Unele „note prizărite” (aceste pro-
bleme nu sunt oare de domeniul presei
noastre?) în câte o foaie ne aduc la
cunoștință expoziția minunată a artei
țărănului român, în principalele orașe
din Elveția, organizată de d-l profesor
Gh. Oprescu dela Universitatea din
București și conferințele ținute în
aceeași țară de către d-l profesor Petre
Sergescu dela Univeritatea din Cluj.

Ne umplu de mândrie aprecierile
elogioase făcute de oamenii și publica-
țiile străine asupra artei minunate a
țărănului nostru, asupra contribuției
deosebite a științei românești, repre-
zentată de cei doi savanți, dar este un

Continuarea în pagina 3-a

ales nimic de ele, ne poruncește
tuturor să avem o singură atitu-
dine, nu două:

Toți Români la un loc!

Unire „necondiționată”. Unire
totală, dacă voim ca, după Anul
blestemului, să vină Anul Învierii.

Schior în plină viteză

Ion Colan
Redactor responsabil

Sonet

*Eu mi-am văzut în vis înmormântarea,
Sfârșit banal de pământescă slugă
A Domnului. — Am ascultat o rugă
Ce-mi mijlocea odihna și iertarea.*

*Îi auzeam pe cei din jur că'ndrugă
De ale vieții, când vibra cântarea
De morți. — Plângea în sfeșnic lumânarea.
Și cioclii-apoi o rupseră la fugă*

*Cușmine. Da, că lîn și pe'ndelete
Bogații-s duși la grapă, nu săracul
Ce n'a lăsat în urma lui regrete.*

*Când potriveau de-asupra mea capacul
O doamnă da vecină-si rețete
De modul cum să pregătești spanacul.*

Ecat. Pitîș

Intemeietori ai învățământului
nostru național

Mitropolitul Andrei Șaguna

de Prof. I. Mateiu

II.

În acest domeniu greutățile se pă-
reau, cu adevărat, așa de mari și infi-
nite, încât numai o voință nelirantă,
antrenată de resurse sufletești extraor-
dinare, se putea încumeta la răsturna-
rea lor curagioasă.

Șaguna pornește deci la marea
cruciată școlară, punând în linie de bă-
taie cele mai variate arme din bogatul
său arsenal spiritual. Mai întâi el luptă
și obține după multe împotriviri — dela
regimurile politice — dreptul cardinal pe
seama Bisericii ortodoxe de a-și avea
școlile ei proprii, cărmuite fără nicio
înmixtiune din afară.

Pe această temelie solidă, el în-
cepe opera dificilă de construcție a în-
vățământului național din cuprinsul
Transilvaniei ortodoxe, cu difuzarea lo-
zincii imperative: *fiecare sat trebuie
să-și albească școala lui.*

Subt îndemnul însuflețit și stă-
ruitoare, ce-i veneau din partea Ierar-
hului, învăluit cu prestigiul unui mân-
tuitor, poporul tuturor împilărilor mi-
lenare schițează într'un elan colectiv,
acele acte de sacrificiu admirabile, din
care au răsărit — în uimirea dușma-
nilor — cele vreo 500 altare noi de
cultură populară.

Era aceasta biruința hotărâtoare de

Printre răniți

Cercul cultural „Astra“ Braşovul-vechiu în plină activitate

În ziua de 27 Dec. a. c. cercul cultural „Astra“ Braşovul-vechiu, de sub conducerea d-lui adv. Dr. Cornel Voicu, în frunte cu protopopul Aurel Nistor, preot Ion Comşa și Tr. Popa inv. dir. cu d-lă d-l Popescu inv. cu elevii șc. prim. Nr. 3 și un numeros public au vizitat Spitalul de răniți Z. I. 162.

Aci, cercul cultural „Astra“ s'a prezentat cu o frumoasă și înălțătoare manifestare românească. Astfel, după serviciul divin oficiat de preotul de mai sus, a vorbit d-l Dr. Cornel Voicu care printre altele a spus: „Am venit azi în mijlocul vostru pentru a vă descrie frunțile, spre a face să uitați pentru câteva clipe durerile care vă țin legați de paturile de suferință.

Am venit deci să vă onorăm pe voi, care cu trupurile frânte v'ați întors de pe câmpul de onoare.

Am venit aci cu copiii de școală ale căror daruri reprezintă admirația lor față de voi, eroii neamului.

Deie Dumnezeu ca jertfa voastră să fie încununată cu bucuria de a ne vedea cât mai curând țara reîntregită și frații din amarul robie eliberați.

A mai vorbit d-l Tr. Popa inv. dir. salutând pe răniții care au suferit imprevizibil, luând parte la aceleași lupte pe trontul de răsărit, unde în 1942 și-a petrecut Crăciunul, urând răniților, ca Crăciunul 1944 să-i găsească și pe cei dela Sălaj, Oradea, Cluj, Satu-Mare, la casele lor dragi. Urmează un scurt program cu recitari și colinde executate de elevii clasei a III-a, după care d-l Dr. Col. Iliescu, comandantul Spit. Z. I. 162, răspunde zicând:

„Ostași! Ca unul ce am fost cu voi pe câmpul de onoare, am avut ocazia să verific cum știe un Român să lupte și să se jertfească pentru țara, crucea și credința lui.

Am văzut cum ați știut să faceți zid cu piepturile voastre împotriva valurilor bolșevice și păgâne unde cel mai bun dintre voi au căzut, iar o parte mai feroață, cu trupurile mușcate de gloanțe, obuze și balonete v'ați întors în mijlocul fraților dragi.

Ostași, v'ați făcut din plin datoria, v'ați jertfit, ranile voastre sunt martore, dar fiți mândri, căci o lume întreagă vă glorifică.

Jertfa voastră este prețuită așa cum se cuvine de cel rămas în vatră.

Priviți simpatia cu care vă înconjoară acest select public, în frunte cu preoții lui, cu președintele cercului cultural „Astra“ Braşovul-vechiu, care au pășit căminurile lor în aceste zile de praznic și au coborât în mijlocul vostru, încărcăți de daruri, prilejuindu-vă aceste momente de bucurie.

Ca unul ce sunt cel mai apropiat de voi mă fac ecoul gândurilor și sentimentelor voastre, mulțumind acestor vizitatori aleși și îi asigur din partea

voastră că sunteți gata de a relua lupta pentru reîntregirea țării contra cotropitorilor dela Vest.

Într-o înălțătoare atmosferă românească și creștinească d-nele și elevii procedează la împărțirea darurilor aduse.

S'au împărțit cu această ocazie 100 cozonaci, 50 kg. vin, 20 sticle bere, prăjituri, cărți poștale, țigări, cutii cu chibrituri, ziare și reviste.

preot Ioan Comşa

Femeia în vleața compozitorilor celebri

Liszt

de Lia Busuloceanu

I.

„Mă tem pentru tine de femei. Ele îți vor turbura viața și vor domina-o“. — Cu aceste cuvinte profetice pe buze se stingea în 1827 tatăl celui ce era menit să ajungă cel mai vestit pianist al secolului trecut.

Franz Liszt avea pe atunci 16 ani și nu cunoștuse alte succese decât cele muzicale, dar frumusețea lui aproape feminină și temperamentul exaltat îndreptăteau temerile tatălui. Bătrânul Liszt nu văzuse însă decât o latură a neajunsurilor atâtor calități cu care soarta îi înzestrase fiul. Cealaltă, prea marea lui virtuozitate pianistică, îi apărea ca o calitate pozitivă, deși ea n'a contribuit mai puțin decât numeroasele lui aventuri sentimentale la făurirea învelișului de superficialitate care avea să-i adumbrească activitatea. E drept că de aceasta, Liszt a încercat să se apere, ironizându-și singur jonglerile de „râne savant“ și căutând cu timpul să renunțe la ele, totuși opera lui a rămas stigmatizată în ochii posterității. Puțini sunt cei care caută astăzi în compozițiile lui Liszt altceva decât succesele facile ale unei forme strălucitoare. Deși critica serioasă îi recunoaște multe și mari merite, e lucru cert că acest compozitor nu ocupă în realitatea vieții muzicale locul ce i s'ar cuveni. E poate aici și tragedia omului al cărui geniu stingher, neputându-se înălța în verigile unei tradiții în țara lui de băștină, e silit să-și caute hiliaji în ținuturile altor popoare. Cât a tras Liszt n'a suferit de faptul că avea patru patrii: cea maghiară în care se născuse, cea germană în care stau înflorite rădăcinile creației lui muzicale, cea franceză care i-a consacrat succesele, și cea italiană către care l-au îndreptat înclinațiile lui de misticism catolic. Neajunsurile acestei situații s'au conturat abia după moartea lui, în nedumerirea celor ce au căutat să-i încreșteze locul pe răbojul etnic al oricărei creații artistice.

Același cosmopolitism se manifestă și în înclinațiile sentimentale ale

Act de mulțumire. Oficiul Parohial din parohia Budila, protopresbiteratul Braşov, aduce călduroase mulțumiri bunilor credincioși, care au donat obolul lor, în anul 1943, pentru edificarea bisericii noastre. Aceștia sunt: Prefectura jud. Braşov prin d-l Prefect M. Enescu lei 500.000, Preot Iordan Curcubătă, pe lângă cele 300.000, încă lei 200.000, Gheorghe Voiculescu Medgidia, pe lângă cele 300.000, încă lei 200.000, Primăria Com. Budila lei 200.000, Ministerul Cultelor și Artelor lei 50.000,

Coop. „România-Nouă“ Budila lei 52.000, credincioșii ortodocși români Budila 109.250 lei, Fabrica „Metrom“ București lei 20.000, Ștefan Munteanu secretar Târlungeni lei 15.000, Ioan Purece fost primar Budila lei 15.000. Soc. „Andrei Șaguna“ București prin Gh. Sâniloaie lei 14.200, credincioșii parohiei Stupinile-Braşovului lei 13.000, Pr. Gheorghe Constantin Stupinile-Braşovului lei 11.000, Victor Oagă primar Budila, pe lângă lei 10.250, încă lei 10.350, sâteanul N. Marulescu București lei 10.010, preot Vasile Coman paroh Cetate-Braşov lei 10.000, Văd. Maria Iliescu Budila lei 10.000, Alexandru și Victoria Sârbu București lei 10.000, credincioșii parohiei Târlungeni prin Pr. Iancu Bărbat lei 8.480, Pr. Iosif Tătulea din Pradeal-Bran lei 5.000, credinciosul Ioan Olteanu Budila lei 4000, credinciosul Ioan Todorică lei 4000, Elena Gh. Horiș București colectă între prietene lei 3.500, Gh. Niculescu București colectă între prieteni lei 3.160, Dumitru Beșchea com. Obreji-Târlungeni lei 2.000, Stan Regepovici din București lei 2.000, Paraschiva Călburean prin colectă lei 2.000, Ana I. Oagă lei 1.500, Maria Gh. Nedelea lei 1000, D-ra Elena M. Prejmeran lei 1000, Hortenzia Boricean Braşov lei 1.000, Iancu Popovici Budila lei 1.000, Nicolae Drăngă Pr jmer lei 1.000, Elena Bănățeanu refugiată lei 1.000, Vasile I. Galtoma București lei 1.000, Vasilica Iliescu București lei 1.000, Ioan Precup Șerbănești-Olt lei 1.000, Gheorghe Coveșan Cămpina lei 1.000, Mimi Grecu Budila lei 1.000, Col. Gălniceanu, comand. Reg. 22 Inf. Târgoviște lei 1.000, Andrei Andreescu București lei 1.000, Letiția Andriș Budila lei 1.000, Gheorghe Oprea Galborea lei 1.000, Viorel Gomboș elev lei 500, Gheorghe V. Horiș Purcăreni lei 500 și Valeria Comşa Teliu lei 500.

Cu totul donații în anul 1943 Lei 1.188.850.

Preot paroh,
Iordan Curcubătă

Înaintași

de I. Opris

Continuare din pag. 3-a

înaintașilor ardeleni economiști de către studenții înaltei instituții.

Recent, Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale din Cluj-Braşov a publicat un concurs cu un frumos premiu în bani și editarea celei mai bune lucrări despre viața și opera lui Ion Mihu.

Tot aici mai amintim și activitatea d-lui prof. I. Gărbacea pe drumul care trebuie urmat de toți tinerii de azi.

Studiile, conferințele și articolele d-sale despre Șaguna economist, I. C. Panțu, Parteniu Cosma, N. Cristea etc. etc. sunt pildă de tot ce trebuie mai întâu știut.

Deci, să ne cunoaștem cât mai bine înaintașii. Dela aceștia avem încă mult de învățat.

„Cartea Românească“

Ultimele noutăți

Sadoveanu Mihail, Poveștile dela Bradu-Strâmb. Buc. Decembrie 1943, p. 315. Lei 480.

Boureaun Eugeniu, Cel din urmă erou. Roman. Buc., Decembrie 1943, p. 482. Lei 700.

Pentru o bibliotecă în Scheiu

Într'unul din numerele trecute ale gazetei noastre, d-l Dr. V. Stinghe a pus problema unui palat cultural în Scheiul Braşovului, vechiul cartier românesc, pentru care multe se vor fi făcut, dar mai multe rămân de făcut.

Entuziasmat de această inițiativă, un fiu al Scheiului, azi concentrat tocmai la Bacău, d-l Ion Gh. Iordache, slt. de rezervă, îmi trimite o scrisoare din care extragem:

„În dorința de a pune baza

unei biblioteci în acest „Palat cultural“ al Scheiului, binevoiați a lua act — chiar și în mod oficial — că donez întreaga mea bibliotecă, constând din cel puțin 1000 cărți, plus reviste și alte publicațiuni cu caracter cultural și economic... Îndată ce voi avea concediu, voi veni să fac predarea...”

Cercul cultural „Astra“ Scheiu va avea, deci, dela început, o mare donațiune pentru bibliotecă și, ceea ce e foarte important, o donațiune de cărți bune.

Gestul pe care-l face d-l Ion Gh. Iordache subliniază încă odată adevărul: Se mai găsesc încă oameni de inimă în țara aceasta! Într-o zi, când vom publica lista tuturor donatorilor „Astrei“ Braşov, se va vedea ce mulți sunt acești susținători de instituții culturale, fără de care poate nici instituțiile n'ar fi putut fi create.

D-l Ion Gh. Iordache se situează singur printre ctitorii bibliotecii din Scheiu.

PAGINA MUNCITORULUI

muncă și lumină

Serbarea pomului de Crăciun la Fabrica de cauciuc

În după amiaza de joi 23 Dec. 1943 a avut loc în sala festivă a Fabricii de cauciuc, tradiționala serbare a Pomului de Crăciun.

În prezența d-lui Octavian Stoichiță, director administrativ al fabricii, a d-lui colonel Constantin Voinea, subdirector, a d-lui general C. Cristescu, îndrumătorul militar de pe lângă Fabrica de cauciuc, a tuturor angajaților, funcționari și lucrători, precum și a unui mare număr de copii, lucrătorii fabricii au prezentat un bogat și foarte izbutit program artistic, închinat sfântului praznic al Nașterii.

Serbarea a fost deschisă de corul lucrătorilor, cu intonarea Imnului Regal. Dirigent, d-l profesor Budescu.

Fetița lucrătorului Ghițoc, a citit apoi o minunată și suavă scrisoare lui Moș-Crăciun. De-a-lungul întregului program, corul lucrătorilor a cântat frumoase colinde bătrânești. D-șoara Margareta Cojocar, a recitat domol și pitoresc, versuri de Crăciun.

Cuartetul de muzicuțe, compus din ucenicii: Voicu Nicolae, Plugaru Nicolae, Nan Ion și Ștef Ion, au cântat corect un repertoriu de colinde și de arii naționale.

D-șoara Margareta Cojocar, acompaniată la pian de d-na Fl. Iacob Cristorian, a executat două frumoase cântece românești.

Domnișoara Bozocea Maria a citit, apoi, un „Plugușor” original, adaptat și „cauciucat”, stârnind sgomotoase aplauze și haz.

Doamna Lucia Manolescu, acompaniată la pian de d-na Fl. Iacob Cristorian, a interpretat cu multă căldură și cu o desăvârșită pricepere tehnică, două dintre cele mai caracteristice arii din „Secerișul” de T. Brediceanu: „Doina Stăncuții” și „Cântec”.

O altă fetiță a lucrătorului Ghițoc, surioara mai mică a celei dintâi, vestește în stihuri sosirea mult așteptatului Moș-Crăciun. Tuturor copiilor li s'au dăruit bocanci și pachete cu bomboane. Tot astfel și ucenicilor fabricii. Iar lucrătorii au primit o gratificație, constând din valoarea a două sute de ore.

Traista lui Moș-Crăciun, ca și programul artistic al secției M. L., a mulțumit pe toată lumea.

Cătu-i Maramurășu...

de T. M. Welther

Prietenul meu despre care vreau să scriu câteva rânduri, e un maramurașan cu fața înnăspriată de pribegie și de așteptare grea. De câte ori îl întâlnesc prin uzină, mă opresc cu drag lângă el. Și oricât de grăbit mi-ar fi drumul, îmi rostuesc eu atâta țandără de timp cât îmi trebuie ca să-i smulg o vorbă, două.

Și în timp ce mâinile lui nu încetează de a mângâia roțile mașinii, iar ochii i se alungesc grijulii pe urma maistrului sau a șefului de echipă, prietenul meu maramurașan îmi întinde mreața aceleiași întrebări:

— Când merem, domnule, acas' ...?

Când îl aud glăsuind astfel, pare că n'aș mai pleca de acolo. Căci o voroavă se alipește repede de alta, întrebările îți scurmă în inimă așa cum scurmă pasărea în colbul uliței și aducerile-aminte te năpădesc de numai prididești să le cuprinzi pe toate.

Și în timp ce mai apasă de-o pârgie, schimbă o priză sau sucește piesa subțurghiu, îmi povestește ca și când și-ar povesti sieși, fără să mă privească și fără să mai aștepte răspunsul meu.

Când s'a întâmplat cotropirea, prietenul meu nici nu s'a gândit să plece de acasă. În căsuța lui — singuratică și povestitoare ca un colind — cu târnațul ridicat pe lespezi și cu șindrila îngăetănată de mușchiu, nu se mai pomenise sudalmă și plânset.

Dar în dimineața aceea, când parima svonului e de înstrăinare susese tot sângele din obrazul satului și nimeni nu-și mai putea descleșta gura, căci nimeni nu găsea cuvânt pentru strâmbătatea care se întâmplase, în dimineața de Brumărel, când stogurile așteptau încă pe ogoare și oamenii de abia prinseseră a mângâia mătașa cucuruzului, în dimineața aceea străină, căsuța prietenului meu se umplu de sudalmă și de scârșnet.

— De-amu, să mereți ...!

Bătrânul își oblonise inima și alt cuvânt nu mai găsea de spus.

— Ba nu, taică. Eu unul n'oi mere, macar de m'ar spulbera...

Și a rămas acolo, tăcut și însingurat ca într'un priveghiu.

A adunat roada, a înfipt plugul în miriștină și începuse să privească în spre lanul de cucuruz. Dar de acela nu mai avu parte. În sat prinseseră a sosi bilete de armată. Cățiva feciori plecară, cu ochii încercânați de plânset și de zadarnică împotrivire.

Și atunci, într'o noapte mai neagră decât toate nopțile, prietenul meu maramurașan își prinse straița peste umăr, întinse mâna celor care nu aveau cum să se încumete la pribegie, și o luă piepșit peste măgură.

Unitatea lui din Sibii era pe zonă.

Niciodată nu i-a plăcut în armată. Dar acum, cu gândul la cei câțiva ortaci ingenunchiați sub comandă străină, cuvântul românesc i se păru binecuvântare, oricât de aspru și de neînduplecat ar fi fost.

Veni apoi războiul. Prut, Chișinău, Tighina, Odesa. O așchie de brandt îi însângera umărul. S'a întreținut repede. A scris acasă: Taică, eu sunt sănătos și cu armata o duc bine... Ar mai fi vrut să întrebe câte ceva, despre lume și despre vite, așa cum făcea în vreme de drumeție, dar nu știu ce cumpănă prinse a-i tremura în gâttej. Și n'a mai întrebat nimic.

După lăsarea la vatră, a pornit în căutare de lucru. Uzina nu i-a plăcut dintr'odată. Dar pe măsură ce prindea meșteșugul, inima i se limpezea.

Astăzi este lucrător în rândul celorlalți, cu halat albastru și cu părul despicat pe creștet. Dacă te uiți la el nici n'ai crede că nu-s decât o mână de zile decând apăsa pe coarnele plugului.

Și mai ales, n'ai crede că și astăzi inima lui se îndeamnă tot într'acolo, la ogorul lui și la căsuța cea veche — singuratică și povestitoare ca un colind — cu târnațul ridicat pe lespezi și cu șindrila îngăetănată de mușchiu.

Din lumea largă

Cele mai scurte nume din lume

Un restaurator chinez din New-York este, de sigur, posesorul unuia din cele mai scurte nume din lume, căci îl cheamă „A”. Numele său era primul în cartea de telefon, întrecând chiar societatea Hudson, care voind să fie prima, își schimbă numele în „Societate Aaaa”.

La Paris trăia înainte de război un rival al domnului „A”, un anume domn „O”, un chinez. Acesta avu ciudată idee de a-și boteza primul copil „A”, care s'ar fi numit astfel „A. O”. Tribunalul însă și-a dat constătmântul.

1000 de sclavi scriși după dictat

În Roma antică existau atât editori cât și librării. Pe atunci nu se cunoștea litera de tipar. Lucrările se scriau în multe exemplare, dictându-se la sute, chiar la miile de sclavi textul, așa încât, în cel mai scurt timp, editorul putea livra librărilor o ediție de mai mult de mii de exemplare.

Cea mai veche uneltă a omului

Profesorul Dr. Georg Kraff del la Universitatea din Freiburg, a reușit să stabilească pe baza unor dovezi indiscutabile, că prima uneltă de care s'a servit omul a fost cuțitul de cremene, având exact forma alungită a cuțitelor de azi.

Apariția cuțitului reprezintă un extraordinar eveniment în dezvoltarea omenirii, deoarece pentru prima oară animalul inventa un instrument pentru care nu avea în natură niciun model de imitat. Omul devenea astfel o inteligență, căci era în stare să-și dea seama că cu ajutorul uneltei inventate putea realiza mai mult decât numai cu ajutorul pumnului sau cu ajutorul unei crengi de copac.

La rândul lui, cuțitul l-a îndrumat la fabricarea altor unelte, deschizând drumul tehnicii moderne.

Părintele volanului

Când te gândești că azi se găesc răspândiți pe suprafața globului milioane de oameni care sunt de profesie conducători de automobile, parcă nu-ți vine să crezi că cel dintâi om care a îmbrățișat această meserie a murit abia acum câteva zile, în vârstă de 81 de ani.

Acest înaintaș al tuturor șoferilor se numea Georg Stähle și a fost șoferul lui Gottlieb Daimler, celebrul constructor de automobile dela sfârșitul secolului trecut.

Un ziar din Stuttgart scia, la 25 Octomvrie 1888, următoarele: „Azi s'au făcut, pe străzile orașului nostru, în orele dela a-

miază, plimbări de probă cu o trăsură elegantă cu patru locuri, pe care era montat un motor Daimler. După cum aflăm, asemenea probe vor continua încă, pe străzile principale, poliția autorizându-le, după ce s'au luat anumite măsuri de siguranță.

Omul care conducea acest strămoș al automobilelor era Stähle, care a murit zilele acestea.

Din 1888, Stähle și-a continuat meseria până când a murit.

Pe vremea aceea meseria de șofer nu era primejdioasă nu-

mai datorită nesiguranței mașinei, dar mai ales datorită ostilității populației. De câte ori treceau prin vreun sat, se arunca cu pietre în ciudata lighioană, care făcea un sgomot atât de mare și lăsa după ea un miros neplăcut. Pe șosele oamenii fugeau din fața automobilului, caili se speriau, vitele porneau în goană, inspăimântate de această dihanie apocaliptică. De cele mai multe ori țărani credeau că au de-a face cu vreo drăcovenie și după ce le trecea spaima, își făceau cruce că au scăpat dintr'o mare primejdie.

Doctorul Schöfler, primul stăpân al lui Stähle, care sperase că va câștiga clientelă grație mașinii lui, a văzut-o, dimpo-

trivă, răzându-se, și fu considerat ca doctor neserios și prea grăbit, tocmai din cauza automobilului.

La autorități curgeau tot felul de reclamații imaginare și încurând au început restricțiuni și s'au impus viteze maxime, viteze pe care astăzi le întrec chiar și bicicliștii. Noroc însă că nimeni nu era în stare să cronometreze exact viteza automobilului, astfel încât primul șofer putea merge cum îi plăcea, fără să țină seamă de ordonanțele comunale, care impuneau, de pildă, o viteză de 4 Km pe oră la trecerea prin comună.

Pentru refugiați și expulzați

Parchetul Tribunalului Brașov

Cererea înregistrată la Nr. 17715/1943

Domnule Prim-Procuror,

Subsemnatul Budu Octavian refugiat din comuna Oena Dejului, Județul Someș, domiciliat în comuna Moeșul de Jos, jud. Brașov, vă rog să binevoiți a dispune îndeplinirea formelor legale pentru reconstituirea actului meu de naștere, fiind născut în comuna I. G. Duca, jud. Cahul, la data de 10 Septembrie 1918; de religie ortodox, din părinții Budu Ioan și Elena neșută Centiu, de religie ortodocși și căsătoriți legitimi.

Propun martori pe: Vlad Enescu, consilier Curtea de Apel Brașov și Traian Hortia Lupan str. Virgil Onițu Nr. 2 Brașov.

Cu toată stima
Budu Octavian

Nr 17571
37 Decembrie 1943

Noi, Primul Procuror al Tribunalului Brașov,

În conformitate cu dispozițiile art. III din Decretul Lege Nr. 4062/1940, referitor la reconstituirea actelor de stare civilă ale refugiaților, din 14 Decembrie 1940, invităm autoritățile și persoanele care dețin extra-actul sau alte acte ori înscrisuri referitoare la actualul căruia reconstituirea se cere prin petițiunea de mai sus, să le depună de urgență la acest Parchet.

Prim Procuror
N. Tîgîn
Secretar
V. Marin

Judecătoria Rurală Cernatu, Secția Cf.
No. 2890—1943 Cf.

Extract din publicațiunea de licitație

În cererea succesorală a defunctei Sîpos Elena nasc. Korodl. Judecătoria

A ordonat licitațiunea în ce privește imobilul situat în comuna Târlungenți circumscripția Rurală Cernatu, cuprinsă în Cf. a comunei Târlungenți Nr. Cf 3058, 3040 sub Nr. top. 4444 și Nr. 4445 fânaș cu întindere de 2 jug 1013 stj. în valoare de 19000 lei cu prețul de strigare de 13500, C. F. 1472 a com. Zizin sub Nr. top. 1085 arabii cu întindere de 228 stj. în valoare de 2500 lei cu prețul de strigare de 1875 lei Nr. top. 3872 arabii cu 366 stj. în valoare de 2500 lei cu prețul de strigare de 1875 lei.

Licitațiunea se va face în ziua de 15 luna Ianuarie anul 1944 ora 16 la casa comunală a comunei Târlungenți. Imobilul licitat nu va fi vândut pe un preț mai mic decât jumătate din prețul de strigare.

Cei care doresc să liciteze sunt datorți să depoziteze la delegatul judecătoresc 10% din prețul de strigare drept garanție, în numerar sau în efecte de cauză socotite după cursul fixat în § 42 legea LX 1881.

VĂ CADE PĂRUL?

Nu luați prea în ușor această cădere și nu priviți cu nepăsare cum se pierde zi cu zi o podoabă de preț!

Cu fiecare fir de păr, se duce puțin din viața și tinerețea D-v. Considerați această înștiințare nu numai ca un sfat amical, dar și ca un avertisment pe care îl dăm tinerilor între 20 și 30 ani.

De aceea, dacă observați că părul D-v. își pierde strălucirea și frumusețea și e plin de mătreă, dacă la pieptănând scoateți pieptenele plin de păr, să știți că părul D-v. este în primejdie și că vă amenință chelia urâtă, nesănătoasă și nevindecabilă.

Pentru tămăduiri și sfaturi cereți chiar azi broșura No. 8 trimițând bonul de mai jos, împreună cu lei 20.— în mărci poștale către LABORATORUL VOREL PIATRA-N. Este o broșură extrem de interesantă, cuprinzând îndrumări pentru buna îngrijire a părului și multe sfaturi folositoare.

BON No. 12

pentru broșura nr. 8

Acest bon se va tăia și trimite împreună cu 20 de lei în mărci poștale către LABORATORUL VOREL PIATRA-N.

LABORATORUL VOREL PIATRA-N.

Evitarea infecțiilor cu trichină

Pentru ca să se înlăture eventuale îmbolnăviri de trichină (boală mortală în cele mai multe cazuri, fiind fără leac). Serviciul veterinar al Municipiului Brașov reamintește tuturor comercianților, bodegilor sau depozitarilor de orice fel că, în orice transporturi de mezeli, carne proaspătă sau afumată, conservată, ce sosesc pe raza Municipiului Brașov, trebuie să fie anunțate la camera Nr. 7 din palatul Primăriei, prezentând certificatul sanitar veterinar care a în-

soțit transportul și în care să se prevadă examinarea pentru trichină.

Orice cantități din aceste articole, ce se vor găsi la cei arătați și care n'au fost însoțite de certificatul indicat, se vor confisca, iar contravenienții vor fi amendați și dați în judecată, conform legii.

Se reamintește, de asemenea, instituțiilor, că nu pot tăia porci decât la abatorul Municipiului.

Calendarul „Astrei” pe 1944

Cercurile culturale ale „Astrei” din județul Brașov sunt rugate ca în cursul lunii Ianuarie să trimită câte un delegat spre a ridica dela sediul „Astrei” Brașov calendarele pe anul 1944, spre a fi distribuite membrilor și abonaților la „Gazeta Transilvaniei”.

— Primele patru probe românești —

ROMÂNIA
Ministerul Justiției, Direct. Judiciară

Publicațiune

D-l Gheorghe T. Fleoarcă domiciliat în Brașov, Str. Spiru Haret Nr. 28 a făcut cerere acestui Minister de a fi autorizat să schimbe pe baza art. 10 numele său patronimic de Fleoarcă în acela de Florescu, spre a se numi Gheorghe T. Florescu.

Ministerul publică aceasta, conform art. 11, spre știința acelora care ar voi să facă opozițiune în termenul și condițiunile prevăzute de alin. 11 al zisului articol și de art. 3 din legea asupra numelui din 8 Aprilie 1936.

Dacă nimeni nu oferă mai mult, cel care a oferit pentru imobil un preț mai urcat decât cel de strigare este dator să întreprindă imediat garanția fixată conform procentului prețului de strigare — la același parte procentuală a prețului ce a oferit. (§ 25. XLI. 1908).

Cernatu la 15 luna Sept. anul 1943.
Judecător: ss. Săndulescu

Pt. conf. Indescifrabil.

Biblioteca „Astrei” Brașov

este deschisă în fiecare zi de lucru, între orele 9-12 și 15-19. O sală de lectură bine întreținută, cu 40 de locuri, stă la dispoziția cititorilor. Secția de împrumut funcționează și ea.

Tipografia „Astra” Brașov caută ucenici români

Gazeta Transilvaniei

E susținută de abonații ei. Asociațiunea „Astra” Brașov împlinește tot ce nu se ajunge. Se gândește cineva la asta?

NOI nu avem subvenții dela nimeni.

Vand motor pentru tăiat lemne cu 2 cilindri. Merge cu petrol și benzină. — Dăneș Ștefan, Cristian 706.

Vase de cositor

farfurii, castroane, căni — înflorate — cumpără Muzeul „Astrei” Brașov. De asemenea și orice obiect vechiu din industria casnică brașovenească (scheșană în deosebi).

S'a deschis

MAGAZINUL ROMANESC

Piața Libertății 14

stofe, măfășuri, tricofaje, ciorapi, pânzeturii etc.

Lila Măzgăreanu

Telef. 2906

TIPOGRAFIA „ASTRA”

Execută orice tipăritură sau lucrare de legătorie

Telefon 1102

Aveți încredere într-o întreprindere curat românească.

Atelierele: Str. Lungă No. 1. (în curtea cinematografului „ASTRA”)

Informațiuni

Abonamente de sprijin

<i>D-l Dr. Pompiliu Nistor, Inspector general sanitar general, București</i>	Lei 2000
<i>D-na și d-l Insp. general P. Nistor, răscumpărarea felicitărilor de Anul Nou</i>	„ 1000
<i>Ioan N. Bârzan, avocat, Constanța</i>	„ 1000
<i>Axente Gheorghe, comerciant, Brașov</i>	„ 1000
<i>Dr. Vlasa Vasile, avocat, Turda</i>	„ 1000
<i>Victor Maiorescu, farmacist, Poiana Sibiului</i>	„ 1000
<i>Dr. Aurel Răduțiu, șef judecător, Orăștie</i>	„ 500
<i>Dr. Teodor Sbarcea, medic, Brașov</i>	„ 1000
<i>Protopop Aurel Nistor, Brașov, răscumpărarea felicitărilor de Anul Nou</i>	„ 500

Economatul Județean al Funcționarilor Publici Brașov

aduce la cunoștința onor. săi membri că în zilele de 3—8 Ianuarie 1944, magazinele sale vor fi închise din cauza inventarierii.

Rugăm membrii Economatului a se prezenta cu începere dela 10 Ianuarie cu legitimațiile d-lor pentru vizare.

De asemenea atragen atenția tuturor membrilor Economatului, care nici până acum nu și-au ridicat încă dreptul lor la încălțăminte, că după data de 31 Ianuarie nu se mai distribuie încălțăminte.

COMITETUL.

Concursul Ligii Navale Române Filiala Brașov

Concursurile organizate în acest an cu elevii și elevele de liceu, va avea loc după cum urmează:
— În ziua de duminică 6 Februarie 1944, concursul literar,
— În ziua de 13 Februarie 1944, — duminică, — concursul de desen.

Ambele concursuri se vor ține în localul Școlii Primare Nr. 1 mixtă „A. Mureșianu” (în spatele Liceului de Fete Principesa Elena) unde concurenții vor trebui să fie prezenți la ora 9.

Posturi vacante la Inspectoratul Muncii Brașov

Inspectoratul Reg. al Muncii Brașov aduce pe această cale la cunoștință amatorilor că la Oficiul de plasare din Brașov sunt vacante: 1 subșef de birou fr. grad 1, 2 impiegați cu 2 gr. Menționăm că pentru ocuparea postului de subșef de birou se cer cel puțin 8 clase de liceu.

Relațiuni se pot primi dela Inspectoratul Muncii Brașov, Str. Nicolae Iorga Nr. 24 în toate zilele de lucru în orele de birou 8—14.

CUVINTE REGALE

La început de an nou Regele nostru, simbolul unității și al reîntregirii naționale, a vorbit la posturile de radio, spunând:

„Aceste vremuri turburi, care au văzut atâtea schimbări neprevăzute și atâtea răsturnări de situații, au oferit prilejuri la care nu toți au rezistat de a cădea în ispită. Poporul român însă nu s'a depărtat dela porunca de a nu dori și de a nu își însuși ceea ce nu îi aparține și de a respecta drepturile tuturor celor care le respectă pe ale sale. Respectul drepturilor sale este singurul lucru pe care poporul nostru îl cere pentru a întreține relații pașnice cu toți cei care îl înconjoară.

Atâta timp cât vom rămâne credincioși acestei porunci, vom putea suferi cu conștiința datoriei împlinite și cu încredere în dreptatea cauzei noastre încercările ce ne-ar mai fi rezervate până când omenirea își va regăsi o așezare durabilă și dreaptă.”

Regele Românilor a făcut urări pentru o „pace dreaptă, întemeiată pe ideile binefăcătoare de libertate, onoare și toleranță...”

În cuvintele regale se oglindește întreaga dorință a neamului nostru de a trăi în pace cu vecinii care știu respecta onoarea și dreptatea în aceeași măsură în care și românii știu respecta onoarea și dreptatea lor.

Suntem în plină luptă pentru onoare și dreptate, și o vom purta cu toată dârzenia până la triumful cauzei românești.

D-I Mareșal Antonescu

adresându-se poporului a spus: „Cărturor Românilor ca deasupra tuturor ambițiilor și deasupra tuturor intrigilor ca și deasupra faturilor rău voritoare sau ale răscolțurilor absurde venite din afară, să înțelegă toți că deasupra noastră, a tuturor, este Patria; și că în ceasurile acestea sfinte de primjdie, trebuie să ne ridicăm deasupra noastră, pentru ca acolo, în împlinirea datoriilor față de ea, să ne întâlnim totdeauna, chiar dacă nu ne-am înțeles de fiecare dată”.

Așa s'a manifestat frontul intern

romănesc, iar ecoul acestor manifestații a fost auzit deopotrivă și de prieteni și de adversari. Rămâne ca vremea să arate în ce măsură am fost înțeleși și cât preț s'a pus pe dorința noastră de pace dreaptă și durabilă. Pe cât de categoric a fost exprimată dorința de bună vecinătate, pe atât de precis a fost trasat drumul luptei pe care o mai avem de dus.

În acest prag de an nou credem că am fost înțeleși: „Ne apărăm moșia și nevoile și neamul...”

Aspecte politice

Noul an a început cu evenimente politice deosebit de importante. Cercurile internaționale discută încă cu apărind hotărârile luate în conferința dela Teheran. După unele informații se credea că eram în preajma încetării ostilităților. Viitorul va dovedi câtă bază au avut acele șvonuri.

Acordul Beneș-Stalin

la care urma să adere și Polonia, prin guvernul său refugiat la Londra, este lipsit de această adevădată. Se precizează în această privință că Polonia aderă la pactul anglo-rus care are aceeași natură ca și pactul ceho-rus și că Polonia doritoare de a participa la aranjamentele viitoare lasă Angliei dreptul de a decide.

Răspunsul pare a nu fi mulțumit pe Stalin, căci ziarul sovietic „Războiul și clasa muncitoare” a atacat direct guvernul polonez dela Londra, spunând între altele: „Adevăratul spirit al Poloniei nu este reprezentat de generalii fasciști dela Londra, ci de partizanii care luptă în rândurile armatei ruse”.

O declarație a d-lui Roosevelt

O telegramă din Geneva anunță că președintele Roosevelt a declarat la o conferință de presă că lozincă „New Deal”, pe care se bazează politica sa începând din 1933, nu mai are rost azi, ea trebuind să fie înlocuită prin alta nouă: „Să câștigăm războiul”.

Dat fiind că presa de opoziție a interpretat cuvintele președintelui Roosevelt drept o propagandă personală pentru viitoarele alegeri prezidențiale, unul dintre ziaristii prezenți la acea conferință de presă a întrebat pe președinte dacă are de gând să candideze pentru a patra oară.

Ziaristul a primit dela președintele Roosevelt următorul răspuns: „Nu de asta este vorba, ci numai de înlocuirea unei lozinci și a unei politici interne printr-o nouă lozincă și o nouă politică internă”.

Prezența României

în grelele încercări ale anului trecut este recunoscută încă odată într-o telegramă care se ocupă de situația Germaniei în pragul noului an.

„In această zi a sfârșitului de an — spune telegrama — Germania se gândește la aliații ei, și mai ales la România. Fără îndoială, că și aliații Germaniei au suferit greutățile anului care trece și se poate constata azi că poporul român a trecut în mod exemplar toate exámenesele. România a fost pretutindeni prezentă și a trecut cu succes, alături de Germania, prin toate crizele militare. Germania se gândește azi mai ales la aliatul ei român și îi exprimă admirația sa pentru atitudinea dâră în lunile care au trecut.

România a dovedit prin fapte că victoria finală nu se poate obține în acest războiu decât prin desăvârșită solidaritate.

Această tărie — după cum s'a repetat deseori în Germania — va acorda României în ziua victoriei, roadele pe care ea le merită.

de **Mardare Mateescu**

Mersul războiului

Sărbătorile mântuirii creștine n'au oprit în loc mașina infernală a războiului. Din contră. În aceste zile atacurile au fost mai speriate. Ofensiva sovietică a reușit la nord de Kirovograd să facă o spărtură a frontului, fapt care a cerut eforturi mari pentru a o astupa. Cu acest prilej au fost luați numeroși prizonieri și a fost capturată o bogată pradă de muniții.

În sectoarele Jitomir și Vitebsk intensitatea luptelor este crescândă. În această parte a frontului au fost concentrate forțe considerabile sovietice în scopul de a da o lovitură grea armatelor germane. În cele din urmă orașul Jitomir a fost din nou predat.

La capul de pod Nicolopol sovieticii au reluat atacurile după o puternică pregătire de artilerie, de tancuri și de aviație de asalt. Contra atacurile germane au reușit să oprească sau să respingă încercările sovietice. Nu sunt lipsite de interes luptele care se dau la sud de Dniepropetrowsk, în sudul frontului, precum și cele dela Newel, la nord de Witebsk.

La nord de Kirovograd a fost nimicit un grup de luptă sovietic.

Atenția cercurilor militare este însă îndreptată cu deosebit interes asupra luptelor ce se dau în prezent la vest de Jitomir, unde sovieticii vor încerca să exploateze succesul obținut.

Pe frontul din Crimeea sovieticii n'au mai încercat atacuri masive.

Au fost înregistrate doar acțiuni de recunoaștere dintr-o parte și de alta. Moralul trupelor române este excelent.

Pe frontul din Italia a fost anihilat atacul unui batalion britanic care reușise să debarce în spatele liniilor germane la Sud-Est de Minturno. La Nord-Vest de Venafro trupele anglo-americane au reușit să cucerească o înălțime.

După scufundarea navei de linie germană „Scharnhorst”, războiul pe mare se duce cu mai multă furie. În Atlantic și Mediterana submarinele germane au scufundat 5 vapoare cu o deplasare totală de 35.000 tone și au fost avariate alte 4. Dintre unitățile de escortă au fost scufundate 3 distrugătoare.

Aviația britanică nu și-a întrerupt atacurile. În timpul sărbătorilor Crăciunului Berlinul a fost bombardat de două ori consecutiv. Au fost făcute victime și au fost distruse case de locuit. Papa a condamnat asemenea atacuri împotriva populației civile.

Abonaților

le aducem aminte că nu trăim din subvenții.

„GAZETA TRANSILVANIEI”

Redactor responsabil
ION COLAN

Redacția și Administrația
BRĂȘOV
B-dul Regele Ferdinand No. 12
TL. 1513

Abonamentul anual Lei 400
Autorități și Societăți Lei 800
Membrii „Astrei” din comunele jud. Brașov și refugiații săteni din Ardealul de Nord Lei 200